

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 26

Warszawa, 19 listopada 2015 r.

Panie i Panowie Posłowie
na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Uprzejmie przekazuję wniesiony w VII kadencji w dniu 5 marca 2014 r. na podstawie art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2, art. 4 ust. 3 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, a także na podstawie art. 32 ust. 1 regulaminu Sejmu, **obywatelski projekt ustawy**

- o zmianie ustawy o ochronie zwierząt.

Projekt ustawy został wniesiony zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

Do reprezentowania Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej – na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli – został wskazany Pan Marek Kazimierz Borowski, a jako osoba uprawniona do jego zastępstwa w pracach nad projektem ustawy wskazany został Pan Wiktor Szmulewicz.

MARSZAŁEK SEJMU

(-)Marek Kuchciński

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o ochronie zwierząt¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 34 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku bydła poddawanego ubojowi zgodnie z art. 4 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, str. 1) zabrania się stosowania systemów, o których mowa w art. 15 ust. 2 akapit drugi tego rozporządzenia.”;

2) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33, art. 34 ust. 1–4 lub art. 4 ust. 1 lub 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Przepisy niniejszej ustawy wykonują postanowienia rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, str. 1).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 92, poz. 880 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 33, poz. 289 i Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 249, poz. 1830, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 668 i Nr 92, poz. 753, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, z 2011 r. Nr 230, poz. 1373 oraz z 2012 r. poz. 908 i 985.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest modyfikacja przepisów Unii Europejskiej, dopuszczających ubój zwierząt wykonywany według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, poprzez wprowadzenie bardziej restrykcyjnych rozwiązań w zakresie ochrony zwierząt podczas takiego uboju, niż obowiązujące w prawie Unii Europejskiej. Projektowana ustawa wprowadza zakaz stosowania podczas takiego uboju systemów krępowania bydła w odwrotnym położeniu (tzw. klatki obrotowe).

W dniu 27 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny, rozpatrując wniosek Prokuratora Generalnego orzekł, że § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (Dz. U. Nr 205, poz. 2102, z późn. zm.) jest niezgodny z art. 34 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.), a przez to jest niezgodny również z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis rozporządzenia utracił moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 2012 r.

W związku z tym orzeczeniem oraz zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, z dniem 1 stycznia 2013 r. obowiązuje zakaz uboju zwierząt bez ogłuszania. Art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt stanowi, że zwierzę kręgowie w ubojni może zostać uśmiercone tylko po uprzednim pozbawieniu świadomości przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, przez co wyklucza możliwość wykrwawienia zwierzęcia bez uprzedniego ogłuszenia. W polskim ustawodawstwie zatem obowiązują wyższe standardy ochrony zwierząt podczas uboju niż określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, str. 1). W konsekwencji ubój zwierząt bez uprzedniego ogłuszenia prowadzony zgodnie z obyczajami religijnymi zarejestrowanych związków wyznaniowych nie jest możliwy. Co więcej, zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, prowadzenie uboju bez ogłuszania jest przestępstwem, podlegającym karze grzywny, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2, a w przypadku działania ze szczególnym okrucieństwem, karze pozbawienia wolności do lat 3. Ponadto sąd może orzec wobec sprawcy zakaz wykonywania określonego zawodu, prowadzenia określonej działalności lub wykonywania czynności wymagających zezwolenia, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub

oddziaływaniem na nie, a także może orzec przepadek narzędzi lub przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa oraz przedmiotów pochodzących z przestępstwa. Dodatkowo sąd może orzec nawiązkę w wysokości od 500 zł do 100 000 zł na cel związany z ochroną zwierząt, wskazany przez sąd.

Wejście w życie rozporządzenia nr 1099/2009 zbiegło się z datą, od której zaczął obowiązywać nowy stan prawny ukształtowany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, tj. 1 stycznia 2013 r. W motywie 18 preambuły tego rozporządzenia podkreślono, że dyrektywą 93/119 zostało przyznane odstępstwo od ogłuszania zwierząt w przypadku uboju odbywającego się w rzeźni zgodnie z obrzędami religijnymi. Stwierdzono także, że ze względu na różny sposób transpozycji przepisów wspólnotowych mających zastosowanie do uboju zgodnego z obrzędami religijnymi, zależnie od kontekstu krajowego, oraz biorąc pod uwagę fakt, iż przepisy krajowe uwzględniają kwestie wychodzące poza cel rozporządzenia nr 1099/2009, ważne jest utrzymanie odstępstwa od ogłuszania zwierząt przed ubojem, gdyż rozporządzenie nr 1099/2009 respektuje wynikające z art. 10 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej wolność wyznania, prawa do uzewnętrzniania religii lub przekonań przez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i uczestniczenie w obrzędach. Zostało to odzwierciedlone w art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 1099/2009, w którym ustanowiono odstępstwo od obowiązku ogłuszenia zwierzęcia w przypadku zwierząt poddawanych ubojowi według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne.

Wprowadzenie ograniczeń dotyczących możliwości przeprowadzania uboju zwierząt bez uprzedniego ogłuszenia pogorszyło warunki prowadzenia działalności gospodarczej dla tych podmiotów gospodarczych, w których pozyskiwane było mięso zgodnie z zasadami wymaganymi przez obrzędy religijne. Podmioty branży mięsnej zawierały umowy z podmiotami działającymi na rynku unijnym oraz z podmiotami w państwach trzecich w zakresie dotyczącym dostaw produktów pozyskiwanych przez dokonywanie uboju zwierząt bez ogłuszenia. Obecny stan prawny, jeśli zostanie utrzymany, może doprowadzić do zrywania części umów oraz niezawierania nowych. Zyski wynikające z uboju i wprowadzenia na rynek produktów pochodzących od tych zwierząt zostaną utracone. W tym miejscu należy zauważyć, że w 2011 r. w Polsce działalność prowadziło 801 zakładów uboju zwierząt kopytnych, 194 zakłady uboju drobiu oraz 4 zakłady uboju królików. Ponadto poza rzeźniami w 2011 r. dokonano uboju 1511 cieląt, 1908 owiec i 667 kóz. W 2011 r. w Polsce funkcjonowało 15 rzeźni bydła oraz 12 rzeźni drobiu, w których pozyskiwane było mięso zgodnie z zasadami uboju rytualnego.

Należy zaznaczyć, że spożycie wołowiny w Polsce wynosi zaledwie ok. 2 kg na osobę, przy średniej unijnej na poziomie ok. 15 kg na osobę. Głównym przeznaczeniem produkcji polskiej wołowiny jest eksport (w 2011 r. Polska wyeksportowała ok. 270 tys. ton tego gatunku mięsa). Dodatkowo odnotowany przez Komisję Europejską w 2012 r. spadek konsumpcji wołowiny w państwach Unii Europejskiej o 2% powoduje, że jedyną możliwością kontynuacji działalności dla niektórych zakładów tej branży stają się rynki państw trzecich. Brak możliwości umieszczenia produktów na rynkach państw trzecich może, zdaniem przedstawicieli branży mięsnej, ograniczyć produkcję mięsa w niektórych zakładach nawet o 30%. Należy także liczyć się z koniecznością wypłacenia kar umownych za niedostarczone kontrahentom produkty. Ograniczenia produkcji w zakładach produkujących wołowinę i mięso drobiowe zgodnie z wymaganiami konsumentów muzułmańskich w Unii Europejskiej oraz państwach trzecich może doprowadzić do bankructw kilkunastu firm w tej branży i w obszarach z nią powiązanych. Raz utracone rynki i wypracowana pozycja na rynkach zewnętrznych mogą być bezpowrotnie utracone. Dobrowolna rezygnacja z rozległego rynku zbytu, który ma tendencje do kilkuprocentowego wzrostu rocznie, spowoduje istotne ograniczenie możliwości skutecznego konkutowania z innymi podmiotami działającymi na rynku unijnym.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że w większości państw Unii Europejskiej oraz EFTA dokonuje się uboju zwierząt zgodnie z obyczajem religijnym, w tym uboju bez ogłuszenia. Zgodnie z danymi dotyczącymi roku 2010 (raport DIAREL) na taki ubój zezwalano w Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Danii, Francji, Niemczech, Grecji, Słowenii, Węgrzech, Irlandii, Włoszech, Łotwie, Litwie, Luksemburgu, Malcie, Holandii, Portugalii, Cyprze, Rumunii, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii oraz z ograniczeniami w Austrii, Finlandii, Słowacji i Estonii. Zakaz uboju bez ogłuszania obowiązywał w tym czasie w Szwecji, Norwegii i Szwajcarii.

Aby zapobiec wystąpieniu wyżej wymienionych negatywnych skutków gospodarczych oraz biorąc pod uwagę, że prawo Unii Europejskiej dopuszcza ubój zwierząt według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, niezbędna jest zmiana ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, polegająca na zmianie brzmienia ust. 1 w art. 34. Zmiana brzmienia ust. 1 w art. 34 ustawy spowoduje, że bezpośrednie zastosowanie będzie miał art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 1099/2009 dopuszczający ubój niepoprzedzony ogłuszeniem, co umożliwi ubój zwierząt według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne. Natomiast wprowadzenie zakazu stosowania systemów krępujących bydło przez umieszczenie w odwrotnym położeniu lub w dowolnym innym nienaturalnym położeniu jest

bardziej restrykcyjnym przepisem krajowym, o którym mowa w art. 26 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1099/2009. Przepis ten stanowi, że państwa członkowskie mogą przyjąć przepisy krajowe, które służą zapewnieniu dalej idącej ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania w porównaniu z przepisami zawartymi w rozporządzeniu nr 1099/2009, w dziedzinie uboju i działań związanych z uśmiercaniem zwierząt zgodnie z art. 4 ust. 4 tego rozporządzenia. Wprowadzenie tego zakazu spowoduje, że podczas uboju dokonywanego zgodnie z art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 1099/2009 zostanie zmniejszony ból, niepokój i cierpienie zwierząt poddawanych takiemu ubojowi. O wprowadzeniu wymienionego zakazu należy powiadomić Komisję Europejską.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem ogłoszenia. Wejście w życie projektowanej ustawy w tym terminie nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego, gdyż regulacja ta stanowi wykonanie wyżej wymienionego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym od dnia 1 stycznia 2013 r. ubój zwierząt wykonywany według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne jest zakazany. Mając na względzie wyrok Trybunału Konstytucyjnego, proponowany termin wejścia w życie ustawy wypełni w ten sposób powstałą lukę prawną, gdyż również z tym dniem weszło w życie rozporządzenie nr 1099/2009. Ponadto regulacja w tym zakresie jest oczekiwana przez przedsiębiorców, ponieważ wpłynie ona korzystnie na warunki prowadzenia przez nich działalności gospodarczej, pozwoli też zakładom, w których dokonuje się uboju rytualnego, kontynuować działalność w tym zakresie po wejściu w życie projektowanej ustawy. Zatem wejście w życie ustawy w jak najszybszym terminie leży w interesie przedsiębiorców, a co się z tym wiąże, także w interesie państwa. Wejście projektowanej ustawy w późniejszym terminie może spowodować poważne skutki społeczno-gospodarcze w takich zakładach, w postaci utraty zysków z prowadzonej działalności, utraty rynków zbytu, a przez to miejsc pracy.

Projektowana ustawa nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa.

Przepisy projektowanej ustawy będą oddziaływać na:

- 1) podmioty dokonujące uboju zwierząt bez uprzedniego ogłuszania,
- 2) podmioty zajmujące się obrotem produktami pochodzenia zwierzęcego,
- 3) związki wyznaniowe zarejestrowane w Polsce,
- 4) Inspekcję Weterynaryjną.

2. Wpływ projektowanej ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie projektowanej ustawy może powstrzymać niekorzystny wpływ zarówno na budżet państwa, jak i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Zdaniem organizacji branżowych zrzeszających producentów branży mięsnej, wobec niskiej rentowności zakładów, skutki finansowe wynikające z ograniczenia produkcji w zakładach produkujących wołowinę i mięso drobiowe zgodnie z wymaganiami konsumentów muzułmańskich w Unii Europejskiej oraz państwach trzecich może doprowadzić do bankructw kilkunastu firm w tej branży i w obszarach z nią powiązanych oraz utraty pracy przez kilka tysięcy osób.

Utrzymanie obecnie obowiązującego przepisu ograniczającego możliwości produkcji przez zakaz wykonywania uboju zwierząt bez ogłuszania spowoduje spadek dochodów firm, który pociąga za sobą spadek dochodów podatkowych. Jednocześnie wzrost bezrobocia będzie miał wpływ na budżety jednostek samorządu terytorialnego i budżet państwa. Ograniczenie możliwości umieszczenia produktów na rynkach państw trzecich może, zdaniem przedstawicieli branży mięsnej, zmniejszyć produkcję mięsa w niektórych zakładach nawet o 30%. Należy także liczyć się z koniecznością wypłacania kar umownych za niedostarczone kontrahentom produkty. Zakłady branży mięsnej mogą w tej sytuacji wystąpić o odszkodowania, które dodatkowo uszczuplą budżet państwa.

3. Wpływ projektowanej ustawy na rynek pracy.

Wejście w życie przepisów projektu ustawy może powstrzymać niekorzystne skutki na rynku pracy wynikające z wprowadzenia zakazu uboju zwierząt bez ogłuszania związane z ograniczeniem produkcji lub unieruchomieniem niektórych rzeźni, co spowoduje spadek zatrudnienia w zakładach branży mięsnej. W 2011 r. w Polsce działalność prowadziło 801

zakładów uboju zwierząt kopytnych, 194 zakłady uboju drobiu oraz 4 zakłady uboju królików. W 2011 r. w Polsce funkcjonowało 15 rzeźni bydła oraz 12 rzeźni drobiu, w których pozyskiwane było mięso zgodnie z obrzędami religijnymi. W zakładach tych jest zatrudnionych ponad 5 800 osób.

4. Wpływ projektowanej ustawy na konkurencyjność gospodarki, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie projektowanej ustawy przyczyni się do utrzymania konkurencyjności branży mięsnej na rynku unijnym i światowym. Zgodnie z danymi GUS za rok 2011 produkcja wołowiny wyniosła 385 000 ton, mięsa drobiowego 1 440 000 ton. Wartość eksportu wołowiny ogółem 807 297 tys. euro i mięsa drobiowego 904 341 tys. euro. Związki branżowe zrzeszające producentów mięsa szacują, że 30% wołowiny i 10% mięsa drobiowego wyeksportowanego z Polski w 2011 r., czyli odpowiednio 79 806 ton o wartości 242 189 tys. euro oraz 44 231 ton o wartości 90 434 tys. euro, pochodziło z uboju zwierząt przeprowadzonego zgodnie z metodami obrzędów religijnych przeznaczonego głównie na rynki państw muzułmańskich. Rynki tych państw notują kilkuprocentowy roczny wzrost popytu na mięso i produkty pozyskiwane zgodnie z wymaganiami religijnymi. Projektowana ustawa pozwoli na utrzymanie wypracowanej dotychczas pozycji i obecność polskich przedsiębiorstw branży mięsnej na tych rynkach.

5. Wpływ projektowanej ustawy na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne.

Niniejszy projekt został skonsultowany z Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Izbą Lekarsko – Weterynaryjną, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych oraz wchodzącymi w skład tej Federacji Polskim Związkiem Hodowców Koni i Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka.

Krajowa Izba Lekarsko – Weterynaryjna nie zajęła stanowiska co do niniejszego projektu ustawy. Pozostałe podmioty zaś poparły projektowane rozwiązania. Dodatkowo Krajowa Rada Izb Rolniczych podniosła, że zaproponowane w projekcie zmiany wychodzą naprzeciw oczekiwaniom wielu rolników, którzy w skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, z dniem 1 stycznia 2013 r., stracili możliwość uzyskiwania przychodów związanych ze sprzedażą zwierząt na ubój rytualny. W skutek tego, zmniejszyła się dochodowość sprzedaży bydła – obecnie oferuje się średnio 2 zł/kg, co daje 1500 zł za 1 sztukę bydła i jest kwotą

graniczną jeżeli chodzi o opłacalność tego kierunku produkcji. Zauważono także, że tzw. ubój rytualny jest dozwolony w 22 państwach europejskich. Zakaz uboju rytualnego wprowadziły wyłącznie państwa, które mięsa nie eksportują: Szwecja, Norwegia i Szwajcaria. Dlatego też, jeżeli w dalszym ciągu ubój rytualny w Polsce będzie zakazany, polski eksport mięsa pozyskiwanego w ten sposób zostanie całkowicie przejęty przez inne europejskie rynki, pozbawiając Polskę zysków i miejsc pracy.

Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych zwróciła także uwagę na fakt, że po wprowadzeniu w Polsce zakazu tzw. uboju rytualnego, cena mięsa wołowego spadła średnio o 3 złote za kilogram.

Podkreślenia również wymaga, że dyskusja dotycząca uboju zwierząt niepoprzedzonego ogłuszeniem toczy się od kilkunastu miesięcy za pośrednictwem mediów oraz przez przekazywanie stanowisk i opinii do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W tej sprawie wypowiedziały się liczne organizacje i zrzeszenia, w tym organizacje pozarządowe, których statutowym celem jest ochrona zwierząt. Organizacje pozarządowe, których statutowym celem jest ochrona zwierząt, są przeciwne możliwości dokonywania uboju zwierząt bez ogłuszenia z uwagi na nadmierne cierpienie zwierząt poddawanych takiemu ubojowi.

Stanowiska i opinie w tej sprawie przedstawili także producenci mięsa, zrzeszenia hodowców bydła i drobiu oraz podmioty zajmujące się ubojem zwierząt i przetwórstwem mięsa. Wskazują przy tym na negatywne skutki utrzymywania zakazu uboju zwierząt bez ogłuszenia polegające na utracie z trudem zdobytych rynków zbytu, spadek opłacalności produkcji zwierzęcej, obniżenie konkurencyjności podmiotów uczestniczących w obrocie zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego, obniżenie rentowności zakładów uboju, ograniczenie produkcji mięsa i skupu zwierząt oraz konsekwencje finansowe w związku z wypłacaniem kar umownych za niewywiązanie się z zawartych kontraktów.

Stanowiska sprzeciwiające się wprowadzeniu zakazu uboju zwierząt bez ogłuszania oraz podjęcia działań zmierzających do niewprowadzania zakazu prowadzenia uboju zwierząt zgodnie z metodami wymaganymi przez obrzędy religijne wyrazili na spotkaniach z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawiciele związków wyznaniowych zarejestrowanych w Polsce.

Z uwagi na to, że projektowana ustawa jest identyczna w swej treści do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (druk sejmowy nr 1370), który był szeroko konsultowany społecznie, należy przyjąć, że niniejszy projekt został skonsultowany na takich

zasadach, jak rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt.

Projekt rządowy został zaś skonsultowany z następującymi podmiotami: Krajowa Rada Izb Rolniczych, Rada Gospodarki Żywnościowej, Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych, Inspekcja Weterynaryjna Główny Inspektorat Weterynarii, Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”, NSZZ RI „Solidarność”, Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”, Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”, Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”, Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP, Krajowa Rada Spółdzielcza, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Business Centre Club, Związek Rzemiosła Polskiego, Forum Związków Zawodowych, Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna, Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Lekarzy Weterynarii Wolnej Praktyki *Medicus Veterinarius*, Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych, Ogólnopolskie Stowarzyszenia Techników Weterynarii „ESKULAP”, Polska Izba Mleka, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego, Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”, Polski Związek Owczarski, Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Zwierząt OTOZ – „Animals”, Fundacja „Zwierzęta i My”, Fundacja Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt VIVA!, Klub „Gaja” Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne, Towarzystwo Przyjaciół Zwierząt „AMICUS”, Polska Liga Ochrony Zwierząt, Fundacja PEGASUS, Polski Związek Producentów, Eksporterów i Importerów Mięsa POLSKIE MIĘSO, Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy RP, Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI, Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „AMICUS”, Muzułmański Związek Religijny w Rzeczypospolitej Polskiej Najwyższe Kolegium, Liga Muzułmańska w RP, Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej, Stowarzyszenie Muzułmańskie AHMADIYYA, Islamskie Zgromadzenie AHL-UL-BAYT, Izraelicka Niezależna Gmina Wyznaniowa w Poznaniu,

Gmina Wyznaniowa Starozakonnych w Rzeczypospolitej Polskiej, BEIT Polska – Związek Postępowych Gmin Żydowskich oraz Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej.

Stanowisko popierające projekt zmian przekazały:

- 1) Muzułmański Związek Religijny w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP,
- 3) Krajowa Rada Izb Rolniczych,
- 4) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
- 5) Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego,
- 6) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka,
- 7) Związek Polskie Mięso,
- 8) Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy RP,
- 9) Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI,
- 10) Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz,
- 11) Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza w Warszawie,
- 12) Ogólnopolski Związek Producentów Drobiu POLDRÓB,
- 13) Rada Gospodarki Żywnościowej,
- 14) Rejonowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Bielsku-Białej.

Nie zgłosiły uwag do projektu:

- 1) Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia Porozumienie Zielonogórskie,
- 2) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych.

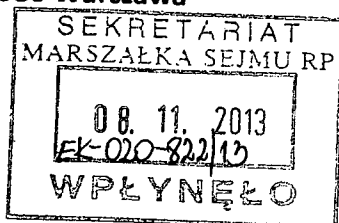
Stanowisko negatywnie opiniujące projekt ustawy przesłały:

- 1) Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna,
- 2) Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce,
- 3) Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „AMICUS” w Krakowie,
- 4) Towarzystwo Przyjaciół Zwierząt „AMICUS” w Siedlcach,
- 5) Fundacja PEGASUS,
- 6) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Zwierząt OTOZ – „Animals”,
- 7) Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „4 Łapy”,
- 8) Stowarzyszenie Pomocy Królikom,
- 9) Fundacja Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt Viva! oraz za jej pośrednictwem:
 - a) prof. dr hab. Wojciech Pisula, Instytut Psychologii PAN oraz Collegium Humanitatis,
 - b) prof. dr hab. Andrzej Elżanowski, Muzeum i Instytut Zoologii PAN,
 - c) Europejska Federacja Lekarzy Weterynarii FVE,

- d) Polskie Towarzystwo Etyczne, Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie,
- e) Stowarzyszenie Służba Ochrony Zwierząt,
- f) Fundacja „Zwierzęta i My”,
- g) Towarzystwo SOS dla zwierząt w Polsce,
- h) Fundacja Pro Animals – Na Pomoc Zwierzętom,
- i) Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt Ekostraż,
- j) Fundacja Dar Serca,
- k) Fundacja Happy Animals,
- l) Fundacja Noga w Łapę. Razem idziemy przez świat,
- m) Świętokrzyskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami „Zwierzak”,
- n) Fundacja na Rzecz Ochrony Zwierząt IUS ANIMALIA,
- o) Fundacja na Rzecz Ochrony Praw Zwierząt MONDO CANE,
- p) Fundacja MEDOR Przyjaciele Bezdomnych Zwierząt,
- q) Towarzystwo Przyjaciół Zwierząt w Opocznie.

Warszawa, dnia08..... listopada 2013 r.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62 poz. 688), jako pełnomocnik zawiadamiam o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (zwanego dalej „Komitetem”).

Informuję, że siedziba Komitetu znajduje się w Warszawie, adres:

ul. Wspólna 30

00-930 Warszawa.

Pełnomocnikiem Komitetu został wybrany Marek Kazimierz Borowski,
, zamieszkały

Zastępcą pełnomocnika Komitetu został wybrany Robert Tomasz Nowak, PESEL
, zamieszkały

Marek Kazimierz Borowski

Załączniki:

- 1) oświadczenia 22 obywateli polskich, którzy mają prawo wybierania do Sejmu, o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt;
- 2) oświadczenia 22 obywateli – założycieli Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt o wyborze pełnomocnika i zastępcy pełnomocnika Komitetu;
- 3) oświadczenia 22 obywateli – założycieli Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt o siedzibie Komitetu;
- 4) projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt,
- 5) lista 3301 podpisów obywateli popierających projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt.

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

BPSP- 020-10 (5)/13

Warszawa, 21 listopada 2013 r.

Pan

Marek Kazimierz BOROWSKI

Pełnomocnik

Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy

Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy
o ochronie zwierząt

W związku z wniesieniem w dniu 8 listopada 2013 r. do Marszałka Sejmu zawiadomienia o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt, zwanego dalej „Komitetem”, na podstawie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688), zwanej dalej „ustawą” stwierdzam, że zawiadomienie to posiada brak formalny polegający na niespełnieniu wymogu określonego w art. 6 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 2 ustawy, w zakresie niepodania części wymaganych danych osób tworzących Komitet.

Zgodnie z brzmieniem powołanych wyżej przepisów ustawy Komitet w zawiadomieniu skierowanym do Marszałka Sejmu podaje dane: imię (imiona) i nazwisko, adres zamieszkania oraz numer ewidencyjny PESEL członków Komitetu.

Należy wskazać, iż część danych została wskazana w sposób nieczytelny, uniemożliwiający prawidłową identyfikację osób tworzących Komitet. Przekazanie w zawiadomieniu danych członków Komitetu w sposób uniemożliwiający ich identyfikację stanowi w istocie ich brak, w zakresie takim jakim są one nieczytelne.

Dlatego też należy stwierdzić, iż zawiadomienie nie odpowiada wymogom określonym przez art. 6 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 2 ustawy w zakresie niepodania danych dotyczących członków Komitetu w następującym zakresie:

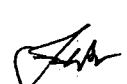
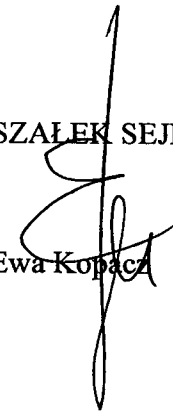
- 1) pkt 4 oświadczenia – brak wskazania imienia (imion) i nazwiska, adresu zamieszkania;
- 2) pkt 6 oświadczenia – brak wskazania imienia (imion) i nazwiska, adresu zamieszkania oraz nr PESEL;
- 3) pkt 7 oświadczenia – brak wskazania nazwiska i adresu zamieszkania;
- 4) pkt 11 oświadczenia - brak wskazania nazwiska i adresu zamieszkania;

5) pkt 20 oświadczenia – brak wskazania adresu zamieszkania.

Mając na względzie powyższe, wzywam Pana do usunięcia wskazanego braku formalnego w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wezwania.

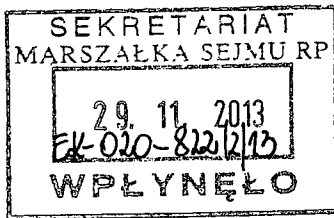
MARSZAŁEK SEJMU

Ewa Kopacz

Warszawa, dnia 29 listopada 2013 r.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

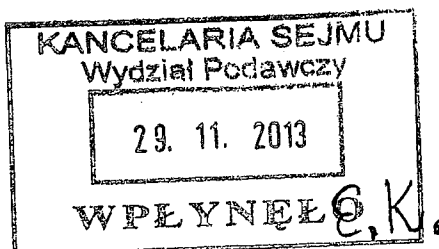
W odpowiedzi na pismo Pani Marszałek z dnia 21 listopada br. , znak: BPSP-020-10(5)/13, w sprawie braku formalnego w zawiadomieniu o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt, uprzejmie wskazuję poniżej dane dotyczące członków Komitetu, zawarte w oświadczeniu o przystąpieniu do Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt:

- 1) w pkt 4 oświadczenia wskazana osoba to Lenczowski Jan Marek, zam. v;
- 2) w pkt 6 oświadczenia wskazana osoba to Ziola Bogdan, zam.
- 3) w pkt 7 oświadczenia wskazana osoba to Tandek Andrzej, zam.
- 4) w pkt 11 oświadczenia wskazana osoba to Włodarz Roman, zam.
- 5) w pkt 20 oświadczenia adres wskazanej osoby to

Wskazuję także, że w ww. oświadczeniu w pkt 19 (który na skutek pomyłki podpisującego został najpierw oznaczony jako 20, a następnie poprawiony przez niego na 19), wskazana osoba to Jakubowski Tadeusz, zam.

Marek Kazimierz Borowski

Marek Kazimierz Borowski

POSTANOWIENIE NR 21
MARSZAŁKA SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 grudnia 2013 r.

**o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy
Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt**

Na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) postanawiam o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt.

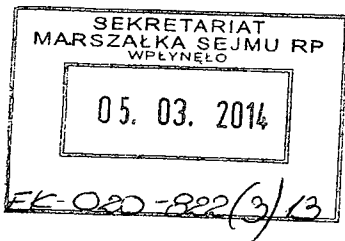

MARSZAŁEK SEJMU

Ewa Kopacz

Warszawa, dnia 5 marca 2014 r.

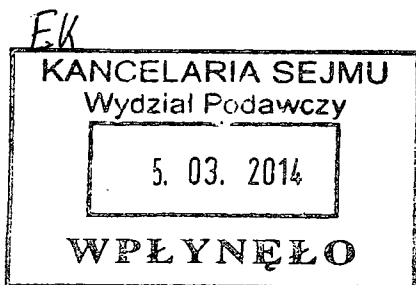
Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej

Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688), jako pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt w załączeniu przedstawiam projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt wraz z wykazem co najmniej 100 000 podpisów obywateli popierających projekt.

.....*Marek Kazimierz Borowski*.....
Marek Kazimierz Borowski

Załączniki:

- 1) projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt wraz z uzasadnieniem;
- 2) wykaz co najmniej 100 000 podpisów obywateli popierających projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt.

Warszawa, 5 marca 2014 r.

PROTOKÓŁ WSTĘPNY
Z PRZYJĘCIA PODPISÓW OBYWATELI POPIERAJĄCYCH
PROJEKT USTAWY O ZMIANIE USTAWY O OCHRONIE ZWIERZĄT

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt, na podstawie art. 10 ust. 1 *ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli* (Dz. U. Nr 62, poz. 688), składa projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz wykaz podpisów obywateli popierających projekt ww. ustawy, zebrany w 9 paczkach.

Paczki zostaną złożone w zaplombowanych pojemnikach. Otwarcie pojemników, w celu przeliczenia kart wykazu, nastąpi w dniu 5 marca 2014 r. o godz. 16.00 w Kancelarii Sejmu.

Przedstawiciele Komitetu mają możliwość uczestniczenia w czynności przeliczenia kart wykazu, jednak ich nieobecność nie wstrzymuje przeprowadzenia tej czynności.

Z otwarcia pojemników i pomieszczeń oraz ustalenia liczby kart wykazu sporządza się protokół.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej,
składający podpisy:

Michał Korwin Boczko

Kancelaria Sejmu,
przyjmująca podpisy:

DYREKTOR
Biura Prawnego i Spraw Pracowniczych
Michał Talaga-Sławoj

**SZEF
KANCELARII SEJMU**

Warszawa, 14 marca 2014 r.

BPSP-020-10(AA)/13

Pani
Ewa KOPACZ
Marszałek Sejmu

Uprzejmie informuję, iż po wniesieniu w dniu 5 marca 2014 r. do Marszałka Sejmu, przez Pełnomocnika Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o ochronie zwierząt, projektu ww. ustawy wraz z załączonym wykazem podpisów obywateli udzielających poparcia przedłożonemu projektowi, Biuro Prawne i Spraw Pracowniczych sprawdziło czy projekt jest tożsamy z projektem przyjętym przez Marszałka Sejmu postanowieniem z dnia 9 grudnia 2013 r. oraz czy została złożona wymagana liczba podpisów.

Na podstawie § 8 ust. 1 i 2 zarządzenia Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 25 września 2000 r. w sprawie określenia trybu postępowania w Kancelarii Sejmu dotyczącego inicjatywy ustawodawczej obywateli powołano zespół liczący do sprawdzenia prawidłowości złożonych podpisów. Zespół w dniach od 5 do 10 marca 2014 r. dokonał następującego ustalenia: wykaz podpisów obywateli zawiera 15752 strony znajdujące się w 31 teczkach; ogółem zweryfikowano 106908 podpisów znajdujących się na pierwszych 12000 stron (24 teczki), z których 105009 podpisów uznano za złożone prawidłowo, natomiast 1899 podpisów złożono wadliwie. Wobec powyższego uznać należy, że spełniony został wymóg złożenia co najmniej 100000 podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy.

Przy sprawdzaniu prawidłowości udzielenia poparcia projektowi ustawy badano czy dostarczone wykazy podpisów spełniają wymogi zawarte w art. 9 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688), zwanej dalej „ustawą”, tj. czy zawierają: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania (ze wskazaniem nazwy miejscowości, nazwy ulicy, numeru domu oraz numeru mieszkania), a także numer ewidencyjny PESEL i podpis osoby udzielającej poparcia projektowi ustawy. Ponadto sprawdzano, czy każda strona wykazu zawiera nazwę Komitetu oraz tytuł projektu ustawy, której obywatel udziela poparcia.

Na podstawie przeprowadzonych czynności ustalono, iż projekt wraz załączonymi wykazami podpisów został złożony w przewidzianym ustawą terminie, treść przedłożonego projektu nie została zmieniona w stosunku do projektu przyjętego przez Marszałka Sejmu w dniu 9 grudnia 2013 r., a do projektu załączono wymaganą liczbę prawidłowo złożonych podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy. Wobec powyższego, zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy, istnieje podstawa do skierowania projektu ustawy do pierwszego czytania w Sejmie i zawiadomienia o tym Pełnomocnika Komitetu.

Zwopromi o cunku

Lech Czapla

MARSZAŁEK SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 7 marca 2014 r.

BPSP-020-10(12)/13

Pan

Marek Kazimierz BOROWSKI

Pełnomocnik

Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej
ustawy o zmianie ustawy o ochronie
zwierząt

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zawiadamiam, że wniesiony w dniu 5 marca 2014 r. projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt zostanie skierowany do pierwszego czytania w Sejmie.

Jednocześnie nadmieniam, iż w myśl art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli w pracach nad projektem ustawy Komitet reprezentuje przedstawiciel lub osoba uprawniona do jego zastępstwa, powołana w trybie określonym w art. 5 ust. 3 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy.

Ewa Kopacz

DYREKTOR
Biura Prawnego i Spraw Pracowniczych

Michał Pałaga-Strawol

Warszawa, 10 kwietnia 2014 r.

BAS-WAPEiM-679/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej obywatelskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (przedstawiciel
wnioskodawców: Marek Kazimierz Borowski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę art. 34 ust. 1 oraz art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856; dalej: u.o.z.). Nowelizacja dotyczy dopuszczalnych sposobów uboju zwierząt. W obecnym brzmieniu regulacja zawarta w art. 34 ust. 1 u.o.z. przewiduje, iż uśmiercanie zwierząt kręgowych w ubojni może nastąpić jedynie po uprzednim pozbawieniu ich świadomości. Tym samym, sposoby uśmiercania zwierząt zakładające brak pozbawienia ich świadomości (w tym według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, w dalszej części opinii określanych również jako ubój rytualny) są zakazane. Zmiana wskazanego przepisu zakłada, iż w odniesieniu do zwierząt poddawanych ubojowi zgodnie z art. 4 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania¹ (dalej: rozporządzenie nr 1099/2009), a zatem według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, zakazuje się stosowania systemów określonych w art. 15 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1099/2009. Projekt przewiduje zatem dopuszczalność przeprowadzania uboju rytualnego zwierząt, umożliwiając w tym przypadku utrzymywanie zwierząt w stanie przytomności do chwili śmierci. Po drugie, w odniesieniu do uboju rytualnego zakazuje się stosowania systemów krępujących bydło przez umieszczenie w odwrotnym położeniu lub w dowolnym innym nienaturalnym położeniu, nawet wówczas jeśli zwierzęta są umieszczane w urządzeniu krępującym ruchy boczne i pionowe ich głowy, dającym się regulować odpowiednio do wielkości zwierzęcia.

¹ Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, s. 1.

Projektowana zmiana art. 35 ust. 1 u.o.z. przewiduje rozszerzenie katalogu czynów penalizowanych o zabijanie, uśmiercanie albo dokonanie uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 4 ust. 1 lub 4 rozporządzenia nr 1099/2009. W nowelizacji przewidziano, iż popełnienie jednego ze wskazanych czynów będzie zagrożone grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Przedmiotem projektu ustawy jest problematyka dotycząca uboju zwierząt. Jest ona regulowana w rozporządzeniu nr 1099/2009. Zgodnie z art. 1 w związku z art. 2 pkt c rozporządzenia nr 1099/2009 ustanawia ono przepisy dotyczące uśmiercania zwierząt kręgowych (z wyłączeniem gadów i płazów) hodowanych lub utrzymywanych w celu produkcji żywności, wełny, skóry futer lub innych produktów, jak również uśmiercania zwierząt w celu zmniejszenia ich liczebności oraz działań związanych z uśmiercaniem. Pod pojęciem uśmiercania rozumie się każdy celowo wywołany szereg czynności, który powoduje śmierć zwierzęcia (art. 2 pkt a rozporządzenia nr 1099/2009). Działania związane z uśmiercaniem oznaczają działania takie, jak obchodzenie się ze zwierzętami, magazynowanie, krępowanie, ogłuszanie i wykrwawianie zwierząt, wykonywane w związku z ich uśmierceniem i w miejscu, w którym ma ono się odbyć (art. 2 pkt b rozporządzenia nr 1099/2009).

Wyłączenia dotyczące stosowania rozporządzenia nr 1099/2009 określono w dalszej części art. 1 tego aktu. Dotyczą one m.in. uśmiercania zwierząt podczas eksperymentów naukowych przeprowadzanych pod nadzorem właściwego organu, polowań lub rekreacyjnego łowienia ryb, bądź podczas imprez kulturalnych lub sportowych.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

3.1. Zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 1099/2009 podczas uśmiercania i działań związanych z uśmiercaniem zwierzętom oszczędza się wszelkiego niepotrzebnego bólu, niepokoju lub cierpienia. W art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1099/2009 przewidziano, iż zwierzęta są uśmiercane wyłącznie po uprzednim ogłuszeniu, zgodnie z metodami i szczegółowymi wymogami związanymi ze stosowaniem tych metod określonymi w załączniku I² do tego aktu. Jednocześnie przepis ten wskazuje, że do chwili śmierci zwierzęta są utrzymywane w stanie nieprzytomności i niewrażliwości na bodźce. W przypadku zastosowania metod, o których mowa we wskazanym załączniku I, nieprowadzących do natychmiastowej śmierci, należy jak najszybciej zastosować procedurę prowadzącą do pewnej śmierci, taką jak

² Załącznik I do rozporządzenia nr 1099/2009 zawiera wykaz metod ogłuszania i związanych z nimi specyfikacji.

wykrwawianie, miażdżenie centralnego układu nerwowego, porażenie prądem lub długotrwała ekspozycja na deficyt tlenu.

Wyjątek od regulacji określonej w art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1099/2009 określono w ust. 4 wskazanego przepisu. Przewidziano w nim, iż w przypadku zwierząt poddawanych ubojowi według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne wymogi ust. 1 nie mają zastosowania, pod warunkiem że ubój ma miejsce w rzeźni. Pod pojęciem obrzędu religijnego należy rozumieć ciąg czynności związanych z ubojem zwierząt i zalecany przez religię (art. 2 pkt g rozporządzenia 1099/2009).

Regulacje związane z krępowaniem zwierząt, w tym poddawanych ubojowi według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne zawarto w art. 15 rozporządzenia nr 1099/2009. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu podmioty gospodarcze zapewniają, aby wszystkie zwierzęta uśmiercane zgodnie z art. 4 ust. 4 bez uprzedniego ogłuszenia były indywidualnie krępowane; przeżuwacze są krępowane mechanicznie. Ponadto, wykluczono stosowanie systemów krępujących bydło przez umieszczenie w odwrotnym położeniu lub w dowolnym innym nienaturalnym położeniu, z wyjątkiem zwierząt poddawanych ubojowi zgodnie z art. 4 ust. 4 i pod warunkiem że są one umieszczone w urządzeniu krępującym ruchy boczne i pionowe głowy zwierzęcia, dającym się regulować odpowiednio do wielkości zwierzęcia.

Analiza przedstawionych regulacji prowadzi do wniosku, iż zgodnie z rozporządzeniem nr 1099/2009 zwierzęta mogą zostać uśmiercone jedynie wówczas gdy wcześniej zostały ogłuszone na zasadach określonych w tym akcie. Wyjątek dotyczy uboju przeprowadzanego według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, musi on jednak zostać dokonany w rzeźni. Zwierzęta muszą być krępowane przed ubojem, wykluczone jest krępowanie bydła w odwrotnym bądź innym nienaturalnym położeniu, chyba że dotyczy to uboju rytualnego i jest przeprowadzane na zasadach określonych w rozporządzeniu nr 1099/2009.

3.2. Państwa członkowskie mogą wprowadzić bardziej restrykcyjne przepisy krajowe odnośnie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania. Odpowiednie regulacje zawarto w art. 26 rozporządzenia nr 1099/2009.

Po pierwsze, przewidziano możliwość utrzymania przepisów krajowych, które służą zapewnieniu dalej idącej ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania, a które obowiązują w momencie wprowadzania w życie omawianego rozporządzenia (art. 26 ust. 1). Powyższa regulacja odnosi się zatem do unormowań zawartych w ustawodawstwach państw członkowskich, które obowiązywały „w momencie wprowadzania w życie rozporządzenia”, a więc w dniu 1 stycznia 2013 r. Zgodnie z analizowanym przepisem, przed dniem 1 stycznia 2013 r. państwa członkowskie powinny powiadomić Komisję o takich regulacjach krajowych. Komisja została zobowiązana do poinformowania pozostałych państw członkowskich o tych przepisach. Należy przy tym stwierdzić, iż wykładnia omawianego przepisu prowadzi do wniosku,

iż niedopełnienie obowiązku informacyjnego nie prowadzi w omawianej sytuacji do wyłączenia obowiązku stosowania regulacji krajowych na rzecz właściwych przepisów rozporządzenia. Brak jest bowiem odpowiednich sankcji obejmujących wyłączenie stosowania krajowych przepisów. Wśród regulacji traktatowych, analogiczna norma do tej, sformułowanej na podstawie art. 26 ust. 1 rozporządzenia 1099/2009, wynika z art. 193 TfUE. Zgodnie z tym przepisem, państwa członkowskie mogą utrzymać lub ustanawiać bardziej rygorystyczne środki ochronne niż wynikające z aktów prawnych UE w zakresie ochrony środowiska, które przyjęto na podstawie art. 192 TfUE. Środki te muszą być zgodne z traktatami, są one również notyfikowane Komisji. W orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 21 lipca 2011 r. dotyczącym między innymi skutków braku notyfikacji Komisji przepisów krajowych wydanych na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 193 TfUE, stwierdzono, iż „artykuł ten nakłada na państwa członkowskie obowiązek informowania Komisji o bardziej rygorystycznych środkach ochronnych, które zamierzają utrzymać lub ustanowić w dziedzinie środowiska naturalnego, lecz nie uzależnia wdrażania planowanych środków od zgody lub braku sprzeciwu Komisji. W tych okolicznościach, jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 38 opinii, ani sformułowanie, ani cel badanego przepisu nie przemawia za uznaniem, iż uchybienie przez państwa członkowskie ciążącemu na nich na podstawie art. 193 TfUE obowiązkowi notyfikowania samo w sobie powoduje bezprawność tak wydanych bardziej rygorystycznych środków ochronnych”³. Skutki niedopełnienia obowiązku notyfikacji wynikające z art. 193 TfUE należy również odnieść do naruszenia w tym samym zakresie analizowanego art. 26 ust. 1 rozporządzenia nr 1099/2009. Pomimo braku odpowiedniej notyfikacji, krajowe przepisy prawne będą nadal obowiązywały, wyłączając zastosowanie odpowiednich regulacji analizowanego rozporządzenia. Rezultatem niedopełnienia obowiązku sformułowanego w art. 26 rozporządzenia nr 1099/2009 będzie natomiast odpowiedzialność państwa członkowskiego wynikająca z aktów prawa pierwotnego UE, w szczególności z art. 258 TfUE.

Również po wejściu w życie omawianego aktu państwa członkowskie mogą przyjąć przepisy krajowe, które służą zapewnieniu dalej idącej ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania w porównaniu z unormowaniami zawartymi w rozporządzeniu nr 1099/2009 (art. 26 ust. 2 aktu). Przepisy krajowe mogą jednak regulować następujące zagadnienia:

- a) uśmiercanie i działania związane z uśmiercaniem zwierząt poza rzeźnią;
- b) ubój i działania związane z uśmiercaniem zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych, zgodnie z definicją pkt 1.6 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 853/2004⁴, w tym reniferów;

³ Wyrok TSUE z dnia 21 lipca 2011 r., w sprawie C-2/10 Azienda Agro-Zootecnica Franchini Sarl, Eolica di Altamura Srl przeciwko Regione Puglia, a także przytoczone tam orzecznictwo.

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29.04.2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, s. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rdz. 3, tom 45, s. 14).

c) ubój i działania związane z uśmiercaniem zwierząt zgodnie z art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 1099/2009.

Przedstawiony punkt c dotyczy możliwości zaostżenia przepisów w odniesieniu do zwierząt poddawanych ubojowi według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne.

Państwa członkowskie, które przyjęły regulacje zwiększające ochronę zwierząt w omawianym wyżej zakresie, muszą powiadomić następnie Komisję o zmianach przepisów krajowych. Komisja powinna następnie poinformować pozostałe państwa członkowskie o dokonanych zmianach. Brak odpowiedniego powiadomienia powoduje skutki analogiczne do tych wynikających z art. 26 ust. 1 analizowanego aktu.

3.3. Obowiązująca regulacja zawarta w art. 34 ust. 1 u.o.z. zawiera bezwzględny zakaz uśmiercania zwierząt bez uprzedniego pozbawienia ich świadomości. Przepis w aktualnym brzmieniu jest zgodny z art. 26 ust. 1 rozporządzenia nr 1099/2009. Projektowany art. 34 ust. 1 u.o.z. odnosi się jedynie do dokonywania uboju rytualnego bydła zgodnie z art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 1099/2009. Tym samym, nowelizacja przepisu u.o.z. zakłada uchylenie bezwzględnego zakazu uśmiercania zwierząt bez uprzedniego ogłuszenia. Uchylenie odstępstwa dopuszczalnego na mocy art. 26 rozporządzenia nr 1099/2009 spowoduje, w analizowanym przypadku znajdzie zastosowanie że art. 4 ust. 4 tego rozporządzenia. W konsekwencji zwierzęta poddawane ubojowi według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne będą mogły być uśmiercane bez uprzedniego ogłuszenia, pod warunkiem że ubój zostanie dokonany w rzeźni. Projektowany art. 34 ust. 1 u.o.z. zawiera normę, zgodnie z którą, w przypadku uboju rytualnego niedopuszczalne jest stosowanie systemów określonych w art. 15 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1099/2009 (krępujących bydło przez umieszczenie w odwrotnym położeniu lub w dowolnym innym nienaturalnym położeniu). Wprowadzana regulacja dotyczy uboju rytualnego i służy zapewnieniu dalej idącej ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania w porównaniu z przepisami zawartymi w rozporządzeniu nr 1099/2009. Jest ona zatem zgodna z art. 26 ust. 2 pkt c rozporządzenia nr 1099/2009. Należy jednocześnie dodać, iż przyjęcie projektowanego przepisu będzie skutkowało koniecznością powiadomienia o nim Komisji. Następnie, Komisja poinformuje o nim pozostałe państwa członkowskie.

3.4. Zgodnie z art. 23 rozporządzenia nr 1099/2009 na państwa członkowskie nałożono obowiązek w zakresie ustanowienia przepisów dotyczących sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń regulacji wskazanego rozporządzenia i podejmowania wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia ich wdrażania. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie zobowiązano do powiadomienia Komisji o tych przepisach do dnia 1 stycznia 2013 r. Ponadto, państwa członkowskie muszą powiadomić niezwłocznie Komisję o wszystkich

późniejszych zmianach w zakresie tych regulacji. Nowelizacja art. 35 ust. 1 u.o.z. wprowadzająca przepis karny dotyczący zabicia albo dokonania uboju zwierzęcia z naruszeniem art. 4 ust. 1 lub 4 rozporządzenia nr 1099/2009 stanowi przepis wykonujący art. 23 wskazanego rozporządzenia. Projektowana sankcja jest zgodna z przesłankami zawartymi w art. 23 rozporządzenia 1099/2009. Przyjęcie projektowanego przepisu będzie skutkowało koniecznością powiadomienia o nim Komisji.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt jest objęty prawem Unii Europejskiej w zakresie w jakim dotyczy regulacji zawartych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania. Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 10 kwietnia 2014 r.

BAS-WAPEiM-680/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (przedstawiciel wnioskodawców: Marek Kazimierz Borowski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt przewiduje zmianę art. 34 ust. 1 oraz art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856; dalej: u.o.z.). Nowelizacja dotyczy dopuszczalnych sposobów uboju zwierząt. W obecnym brzmieniu regulacja zawarta w art. 34 ust. 1 u.o.z. przewiduje, iż uśmiercanie zwierząt kręgowych w ubojni może nastąpić jedynie po uprzednim pozbawieniu ich świadomości. Tym samym, sposoby uśmiercania zwierząt zakładające brak pozbawienia ich świadomości (w tym według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, w dalszej części opinii określanych również jako ubój rytualny) są zakazane. Zmiana wskazanego przepisu zakłada, iż w odniesieniu do zwierząt poddawanych ubojowi zgodnie z art. 4 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania¹ (dalej: rozporządzenie nr 1099/2009), a zatem według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, zakazuje się stosowania systemów określonych w art. 15 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1099/2009. Projekt przewiduje zatem dopuszczalność przeprowadzania uboju rytualnego zwierząt, umożliwiając w tym przypadku utrzymywanie zwierząt w stanie przytomności do chwili śmierci. Po drugie, w odniesieniu do uboju rytualnego zakazuje się stosowania systemów krępujących bydło przez umieszczenie w odwrotnym położeniu lub w dowolnym innym nienaturalnym położeniu, nawet wówczas jeśli zwierzęta są umieszczane w urządzeniu krępującym ruchy boczne i pionowe ich głowy, dającym się regulować odpowiednio do wielkości zwierzęcia.

Projektowana zmiana art. 35 ust. 1 u.o.z. przewiduje rozszerzenie katalogu czynów penalizowanych o zabijanie, uśmiercanie albo dokonanie uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 4 ust. 1 lub 4 rozporządzenia nr 1099/2009. W nowelizacji przewidziano, iż popełnienie jednego

¹ Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, s. 1.

ze wskazanych czynów będzie zagrożone grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Przedmiotem projektu ustawy jest problematyka dotycząca uboju zwierząt. Jest ona regulowana w rozporządzeniu nr 1099/2009. Zgodnie z art. 1 w związku z art. 2 pkt c rozporządzenia nr 1099/2009 ustanawia ono przepisy dotyczące uśmiercania zwierząt kręgowych (z wyłączeniem gadów i płazów) hodowanych lub utrzymywanych w celu produkcji żywności, wełny, skóry futer lub innych produktów, jak również uśmiercania zwierząt w celu zmniejszenia ich liczebności oraz działań związanych z uśmiercaniem.

Zgodnie z art. 23 rozporządzenia nr 1099/2009 na państwa członkowskie nałożono obowiązek w zakresie ustanowienia przepisów dotyczących sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń regulacji wskazanego rozporządzenia i podejmowania wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia ich wdrażania. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie zobowiązano do powiadomienia Komisji o tych przepisach do dnia 1 stycznia 2013 r. Ponadto, państwa członkowskie muszą powiadomić niezwłocznie Komisję o wszystkich późniejszych zmianach w zakresie tych regulacji. Nowelizacja art. 35 ust. 1 u.o.z. wprowadzająca przepis karny dotyczący zabicia albo dokonania uboju zwierzęcia z naruszeniem art. 4 ust. 1 lub 4 rozporządzenia nr 1099/2009 stanowi przepis wykonujący art. 23 wskazanego rozporządzenia. Projektowana sankcja jest zgodna z przesłankami zawartymi w art. 23 rozporządzenia 1099/2009. Przyjęcie projektowanego przepisu będzie skutkowało koniecznością powiadomienia o nim Komisji.

Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt może zostać uznany przez Marszałka Sejmu za projekt ustawy wykonujący prawo Unii Europejskiej.

Autor:

Konrad Kuszel

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

wybilans 10.4.2014r.
M. J.

Akceptował:

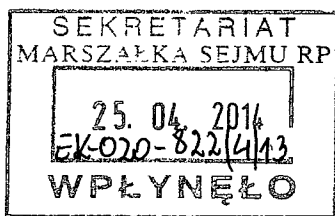
Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Lech Czapla

Warszawa, dnia 25.04.2014 r.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt
ul. Wspólna 30
00 - 930 Warszawa

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) informuję, że w pracach nad projektem ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt Komitet Inicjatywy Ustawodawczej będzie reprezentowany przez:

- 1) przedstawiciela Komitetu, Pana Marka Kazimierza Borowskiego, zamieszkałego
- 2) zastępcę przedstawiciela Komitetu, Pana Wiktora Szmulewicza, zamieszkałego

Marek Kazimierz Borowski

Marek Kazimierz Borowski